

INVESTIGATION OF SCIENCE AND ART CENTER TEACHERS' PERCEPTION OF SELF-EFFICACY*

Hüseyin ASLAN¹, Ümit DOĞAN²

^{1,2} Ondokuz Mayıs University, Faculty of Education, Turkey

ARTICLE INFO

Article History:

Received

24.07.2016

Received in revised form 19.06.2017

Accepted

28.06.2017

Available online

30.06.2017

ABSTRACT

This research is aimed to determine the perception of self-efficiency of the teachers working in Science and Art Centers. Whether opinions of teachers show diversity according to their gender, working styles, ages, professional seniorities, graduation levels and numbers of service trainings about education of talented students or not was regarded as secondary aim of this research. Then, the opinions of the teachers were evaluated according to independent variables. This research that aimed to investigate the perceptions of the teachers working in Science and Art Centers according to various variables was an observational study. "Teacher self efficiency scale" which was developed by Senemoğlu (2006) was used in our research and research data were collected by the help of this scale. The sample consisted of 250 teachers who worked at Science and Art Centers of administrative provinces of Turkey: Gaziantep, Adana, Mersin, Kahramanmaraş, Diyarbakır, Şanlıurfa, Nevşehir, Van, Hatay, Bartın, Balıkesir, Kars, Rize, Ankara, Konya, Kastamonu and Kayseri. According to the research, it was found that the level of self efficiency perception of teachers who worked at Science and Art Center was at average level, the level of self efficiency perception of teachers didn't show significant difference according to their gender, the level of self efficiency perception of permanent teachers was more higher than teachers who were not permanent. Some suggestions were put forward under the light of these findings.

© 2017 AUJES. All rights reserved

Keywords: Superior intelligence, Talent, Science, Art, Self efficiency.

Extended Abstract

Purpose

In the literature, although there are a lot of studies related with the self-efficacy of teachers working in formal education and teacher trainees, there is no study aiming at the teachers working with gifted students in Science and Art Centers. In this respect this study mainly focus on those two questions:

¹This study was presented in 24th National Education Sciences Congress, Niğde.

^{**} Corresponding author's address: Ondokuz Mayıs University, Faculty of Education, Department of Education Sciences, Samsun.

e-mail: huseyarslan@yahoo.com

What is the level of self-efficacy of teachers working in Science and Art Centers?

Is there any significant difference among the teachers working in Science and Art Centers in terms of demographic variables (gender, age, pedagogical knowledge etc.)

Method

In this research the general survey model is used. The general survey model is used in a universe consisting of many subgroups to make a generalization about that universe on the basis of the investigation of the sample taken from it (Karasar, 2006).

Results

As seen table, The self-efficacy perceptions of teachers working in Science and Art Centers are found to be on average level.

Table 1. The self-efficacy perceptions of teachers

	N	$\bar{X}$	Ss	Item Numbers
The perception of self-efficacy scale	164	3,61	,63	32

The self-efficacy perceptions of teachers working in Science and Art Centers are found to be on average level.

Table 2. The independent t-test results of the self-efficacy perceptions in terms of gender

	Gender	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	T Test		
						T	Sd	p
Self-efficacy perception scale	Female	27	3,59	,65	,06	-,89	162	,371
	Male	92	3,68	,58	,08			

There is no significant difference in the self-efficacy perceptions of teachers working in Science and Art Centers in terms of gender according to independent t-test results [t (162) = -,89, p >.05].

Table 3. The independent t-test results of the self-efficacy perceptions in terms of staff position

	Staff position	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	T Test		
						T	Sd	p
Self-efficacy perception scale	Appointed	98	3.16	.74	.06	-9.44	162	,000*
	Permanent	66	4.07	.55	.06			

There is a significant difference between the self-efficacy perceptions of teachers working in Science and Art Centers with their staff positions according to independent t-test results.

Table 4. The Anova test results for age groups

	F, $\bar{X}$ ve Ss Values					Anova Results					
	Age	N	$\bar{X}$	s	h	Var.K.	K.T.	Sd	K.O	F	p
Self-efficacy perception scale	21-30 Age	44	3,50	,66	,08	Between Groups	14,49	3	4,83	8,26	,000*
	31-40 Age	59	3,26	,81	,10						
	41-50 Age	30	3,84	,75	,09	In-Group	123,89	160	,58		
	Age above	31	3,14	,88	,15						
	Total	164	3,48	,80	,05	Total	138,39	163			

As for the anova test results there is a significant difference between in 21-30 years and 41-50 years age on the behalf of individuals who are in 41-50 years age. In this respect the level of the perception of self-efficacy of individuals who are in 41-50 years age have higher levels than the individuals who are 21-30 years age.

Table 5. Kruskal-Wallis tests for the variables of ranks and self-efficacy perception

	F, $\bar{X}$ and Ss Values			Kruskall-Wallis Results		
	Severance	N	$\bar{X}$ Sıra	χ^2	Sd	P
Self-efficacy perception scale	1-3 Years	53	92,60	7,25	4	,123
	4-6 Years	36	95,37			
	7-10 Years	42	79,89			
	11-14 Years	15	68,64			
	15 Years and above	18	79,74			
	Total	164				

As for the analysis for the ranks of teachers with their perception levels in self-efficacy, there is no significant difference between them in terms of Kruskal-Wallis tests which is used because the data is not normally distributed ($\chi^2=7.25$; $p>.05$).

Table 6. Kruskal-Wallis tests for the variables of education level and self-efficacy perception
F, $\bar{X}$ and Ss Values

	F, $\bar{X}$ and Ss Values			Kruskal-Wallis Results		
	Education Level	N	$\bar{X}$ sıra	χ^2	Sd	P
Self-efficacy perception scale	Undergraduate	115	76,95	4,02	2	,134
	M.S	36	93,24			
	Doktoral	13	91,04			
	Total	164				

Tukey HSD Results

(I) The number of service training education	(J) The number of service training education	$\bar{X}$ (I-J)	Sd	p
Never	1-3	,16	,09	,231
	4 or more than 4	-,18	,08	,142
1-3	Never	-,16	,09	,231
	4 or more than 4	-,34(*)	,09	,001*
4 or more than 4	Never	,18	,08	,142
	1-3	,33(*)	,09	,001*

As for the analysis for the education level of teachers with their perception levels in self-efficacy, there is no significant difference between them in terms of Kruskal-Wallis tests which is used because the data is not normally distributed ($\chi^2=4,02$; $p>.05$).

Table 7. The Anova and Tukey test results for the variables of education level and self-efficacy perception

	F, $\bar{X}$ and Ss Values					Anova Results					
	The number of service training education	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	Var.K.	K.T.	Sd	K.O	F	p
Self-efficacy perception scale	Never	69	3.56	.43	.05	Between Groups	3.99	2	1.33	6.02	.001*
	1-3	55	3.41	.45	.06						
	4 or more than 4	40	3.75	.47	.06	In-Group	46.78	161	.22		
	Total	164	3.56	.49	.03	Total	50.77	163			

As for the analysis for the number of service training of teachers with their perception levels in self-efficacy, there is a significant difference between them in terms of one way Anova tests because the data is normally distributed. In terms of Tukey test results, there is a significant difference between the teachers participated in service training in 1-3 time and the teachers participating in service training in more than 4 times in favour of the teachers taking service training 4 or more than 4 times.

Discussion and Conclusion

The self-efficacy perceptions of teachers working in Science and Art Centers are found to be on average level. There is no significant difference in the self-efficacy perceptions of teachers working in Science and Art Centers in terms of gender according to independent t-test results. There is no significant difference between the self-efficacy of teachers with their ranks. It was found that there is a significant difference of the perception of self-efficacy in terms of the number of service training that teachers participated in.

In this regard in order to increase the self-efficacy of teachers in Science and Art Centers contractual teachers should be appointed to those centers. Universities should focus on more practical and efficient education by taking the fact that the teachers in all branches in education faculties can serve in Art and Science Centers into consideration. In order to increase the knowledge and skills of the teachers in Science and Art centers, they should continuously take service training. More experienced teachers should be selected for the appointments in Art and Science Centers.

Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi*

Hüseyin ASLAN¹, Ümit DOĞAN²

^{1,2} Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihçesi:
Alındı 24.07.2016
Düzeltilmiş hali
alındı 19.06.2017
Kabul edildi
28.06.2017
Çevrimiçi yayınlandı
30.06.2017

ÖZET

Bu araştırma ile Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin, öz-yeterliklerine ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Öğretmenlerin görüşlerinin cinsiyet, çalışma şekli, yaş, mesleki kıdem, mezuniyet düzeyi ve özel yeteneklilerin eğitimi ile ilgili katıldığı hizmet içi eğitim sayısı değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi araştırmanın alt amaçları olarak alınmış ve öğretmen görüşleri bu bağımsız değişkenlere göre değerlendirilmiştir. Bilim sanat merkezi öğretmenlerinin öz-yeterliklerine ilişkin algılama biçimlerini çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamış olan bu araştırma tarama türündedir. Araştırma kapsamında Senemoğlu (2006) tarafından geliştirilen “Öğretmen Öz-Yeterlik Ölçeği” kullanılmış ve araştırma verileri bu ölçek aracılığı ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma evreni 2014–2015 eğitim öğretim yılında Bilim ve Sanat Merkezlerinde çalışan (579 kişi) öğretmenlerdir. Araştırma evrenden alınan örneklem üzerinden yürütülmüştür. Örneklemimiz Gaziantep, Adana, Mersin, Kahramanmaraş, Diyarbakır, Şanlıurfa, Nevşehir, Van, Hatay, Bartın, Balıkesir, Kars, Rize, Antalya, Konya, Kastamonu ve Kayseri illerindeki Bilim ve Sanat Merkez’lerinde çalışan toplam 250 öğretmenden oluşmuştur. Bilim ve Sanat Merkezlerinde çalışan öğretmenlerin öz-yeterliklerini algılama düzeylerinin orta düzey seviyesinde olduğu, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre, öz-yeterliklerini algılama düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılık göstermediği, kadrolu çalışan öğretmenlerin öz-yeterlik algılarının, görevlendirme öğretmenlere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu ve diğer bulgular ışığında öneriler sunulmuştur.

© 2017 AUJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler: Üstün Zekâ, Yetenek, Bilim, Sanat, Öz-Yeterlik

Giriş

Özel eğitim çoğunluktan farklı ve özel gereksinimli çocuklara sunulan, üstün özellikleri olanları yetenekleri doğrultusunda kapasitelerinin en üst düzeye çıkmasını sağlayan, yetersizliği engelle dönüştürmeyi önleyen, engelli bireyi kendine yeterli hale getirerek toplumla kaynaşmasını, bağımsız ve üretici bireyler olmasını destekleyecek becerilerle donatan eğitimidir (Akay, Akçamete, Akkök ve Diğ., 2003). Topluların

* Bu çalışma, 24. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

**Sorumlu yazarın adresi: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
e-posta: huseyarlan@yahoo.com

çağdaşlık ölçütlerinden biri de özel eğitime verilen önemdir. Sürekli olarak gelişen ve büyüyen dünyamızda doğuştan getirdikleri bir takım özellikleriyle farklı bir statüye sahip olan üstün yetenekli çocukların özel eğitime ihtiyacı vardır (Malkoç, 2004). Üstün yetenekli çocuk; yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği uzmanlar tarafından belirlenen çocuk demektir (MEB, 2007). Üstün yetenekli çocuklar, uygun eğitim ortamlarında eğitilerek insanlık için büyük bir kazanım haline gelebilecekleri gibi (Gürbüz, Koç Koca, şahin ve Başpınar, 2017), eğitimlerinin önemsenmemesi ve potansiyellerinin dikkate alınmadığı durumlarda da insanlık için çok büyük bir kayıp ve hatta çok ciddi bir tehlike haline gelebilirler. Dolayısıyla üstün yetenekli çocukların yeteneklerinin erken keşfedilmesi ve eğitilmesi hem bu çocukların bireysel mutluluğu hem de toplumsal yaşam standartlarının yükseltilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır (Hökeleli ve Gündüz, 2004). Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar olan dönemde üstün yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili gerçekleştirilen yasal düzenleme ve eğitim uygulamalarının hâlihazırda yapılan ve yapılacak çalışmalara temel oluşturabilecek nitelikte olduğu görülmektedir (Bsmidr, 2010). Bu çalışmalardan en önemlilerinden biri de Bilim ve Sanat Merkezleridir. Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) 1996 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın "İlköğretim Çağı Öğrencilerinin Özel Yeteneklerini Geliştirme Projesi" ile başlamış olup bu çalışma sonunda ve Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 25.10.2001 tarih ve 012648 sayılı kararı ile "Milli Eğitim Bakanlığı Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi" yürürlüğe konularak konulmuştur. Bilim ve sanat Merkezleri'nin ilki 1995 yılında Ankara'da açılan Yasemin Karakaya Bilim ve Sanat Merkezi'dir. 2014 yılı itibariyle Bilim ve Sanat Merkezlerinin sayısı 72'ye ulaşmıştır. 2013-2014 eğitim öğretim yılı istatistiklerine göre BİLSEM'lerde kayıtlı öğrenci sayısı 12106, öğretmen sayısı ise 579'dur (<http://www.meb.gov.tr/istatistik/>, Erişim Tarihi: 28.11.2014). Bilim ve Sanat Merkezi, okul öncesi, ilköğretim ve orta öğretim kurumlarına devam eden üstün veya özel yetenekli öğrencilerin örgün eğitim kurumlarındaki eğitimlerini aksatmayacak şekilde bireysel yeteneklerinin bilincinde olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla açılmış olan bağımsız özel eğitim kurumudur (MEB, 2007).

Merkezlerdeki eğitim-öğretim etkinlikleri aşağıda belirtilen ilkelere uygun olarak düzenlenir ve yürütülür:

- Bireysel eğitim-öğretim yapılması ve çocuk/öğrencilerin ihtiyacına göre hazırlanmış Bireyselleştirilmış Eğitim Programlarının geliştirilmesine çalışılır.
- Üstün yetenekli çocuk/öğrencilerin eğitim-öğretiminde bilişsel, duyuşsal devinişsel ve sosyal gelişimleri bir bütünlük içerisinde ele alınır.
- Eğitim-öğretim etkinlikleri, çocuk/öğrencilerin devam ettikleri örgün eğitim kurumları ile bütünlük oluşturacak şekilde plânlanır ve yürütülür (MEB, 2007).

Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrenim gören öğrenciler örgün eğitimleri dışındaki zamanlarda ilgi ve yetenekleri doğrultusunda proje tabanlı eğitim almaktadırlar. Bu merkezlerde disiplinler arası ilişkiler dikkate alınarak modüler

yapıda bir program hazırlanmıştır. Bu program sırasıyla uyum eğitimi, destek eğitimi, bireysel yetenekleri fark ettirme programı, özel yetenekleri geliştirici dönem ve proje eğitimi dönemidir. Programlar disiplinler ve disiplinler arası ilişkiler dikkate alınarak herhangi bir disiplinde derinlemesine veya kapsamı genişletilecek ileri düzeyde bilgi, beceri ve davranış kazandırma amacıyla hazırlanır (MEB, 2007).

Yeterlik, bir rolü oynayabilmek için gerekli bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma derecesi (Balcı, 2005, s.197), iş görenin kendinden beklenen rolleri beklenen nicelik ve nitelikte gerçekleştirilmesi, bir davranışı yapmak için gerekli bilgi ve beceriyi kazanmış olmak (Şişman, 2006, Demirtaş ve Güneş, 2002, Şahin, 2006) olarak tanımlanmaktadır. Öz-yeterlik Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'nda öne çıkan önemli bir kavram olup, bireylerin olabilecek durumlar ile başa çıkabilmek için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabildiklerine ilişkin bireysel yargıları olarak açıklanmıştır (Bıkmaz, 2004). Öz-yeterlik, benlik sisteminin pasif bir özelliği ya da belirleyicisi değildir. Bireyin sahip olduğu kapasitesinin, yaptığı işlerdeki başarılarının, güdülerinin ve öz-düzenleme mekanizmaları gibi benlik sistemini oluşturan diğer öğelerin bileşkesinden oluşan dinamik bir yönüdür (Vardarlı, 2005). Bireyde öz-yeterlik eksikse, birey ne yapacağını bilmesine rağmen etkisiz davranışlar gösterebilir (Alcı, 2007).

Öğretmenlik mesleği; eğitim sektörü ile ilgili olan sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip, alanda özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan akademik çalışma ve mesleki formasyonu gerektiren, profesyonel statüde bir uğraşı alanıdır (Hacıoğlu ve Alkan, 1997). Öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bu yeterlikleri yerine getirebilmeleri; onların iyi bir mesleki eğitim almalarının yanı sıra, bu görev ve sorumlulukları başarıyla yerine getirebileceklerine olan öz-yeterlik inançları ile de yakından ilgilidir (Yılmaz, Köseoğlu, Gerçek ve Soran, 2004). Bilindiği üzere eğitim öğretim sürecinin başarı düzeyinde öğrenci, öğretmen ve program gibi önemli faktörler önemli rol oynamaktadır. Üstün yeteneklilerin eğitim programlarında görev alacak öğretmenlerin diğer öğretmenlerden bilgi, kabiliyet ve yeterlilikler yönlerinden pozitif yönde farklı olmaları beklenmektedir (Renzulli, 1985; Feldhusen, 1998; Chan, 2001, Akt: Gökdere ve Çepni, 2004). Aday öğretmenlerin istenilen özellikte olup olmadıklarının tespiti, ancak sağlıklı bir seçim süreci ile mümkündür. Dolayısı ile bu seçim süreci oldukça önemli bir aşamadır (Ganschow, Weber and Davis, 1984; Renzulli, 1985; Akt: Gökdere ve Çepni, 2003a).

Bilim ve Sanat Merkezlerine öğretmen seçimi için en son 11/12/2007 tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü bir genelge çıkartmış ve bu genelgeye istinaden Biyoloji, Coğrafya, Türk Dili ve Edebiyatı, Fen ve Teknoloji, Fizik, İngilizce, Kimya, Matematik, İlköğretim Matematik, Müzik, Rehberlik, Resim, Tarih, Türkçe, Sosyal Bilgiler, Sınıf Öğretmenliği ve Felsefe alanlarında öğretmen başvuruları alınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'nca Bilim ve sanat merkezlerine atanacak öğretmenler için belirli kriterler oluşturulmuştur. Bunlardan, "son yıla ait sicil notu iyi olmak kaydıyla, son üç yıllık sicil notları ortalamasının iyi olması" şartı ile Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavından (ALES) sözel bölümler için 60 puan ve sayısal bölümler için ise 65 puan almış olmak" şartını taşımayanlara

başvuru hakkı verilmemiştir. Bunların yanında, “kendi alanında veya üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi alanında üniversitelerin doktora ve yüksek lisans programlarını bitirmiş olmak”, “yabancı dil bilmek”, “hakemli dergilerde yayınlanmış yazıları bulunmak”, “alanında yayınlanmış kitabı olmak”, “ulusal ve uluslararası alanda proje ekibinde yer almak”, “lisans bitirme notu”, “kendi alanında lisans, lisansüstü veya doktora düzeyinde eğitime devam ederken, üstün yetenekli çocukların eğitimi alanında ders almış olmak”, “ulusal ve uluslararası kongrelerde bildiri sunmuş olmak”, “uzman veya başöğretmen unvanlarına sahip olmak” gibi eleme kriterleri de saptanmıştır. Geliştirilen kriterlerin her biri Bilim ve Sanat Merkezlerinde nitelikli öğretmen istihdamına yönelik düşünülmüş önemli parametrelerdir (Bsmidr, 2010).

Bu kriterlere göre seçilen öğretmenlere farklı illerde Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri personeline bir haftalık üstün yetenekli çocukların eğitimi konulu eğitim verilmiş sonrasında bu eğitim ile ilgili bir sınav yapılmıştır. Ayrıca eğitim sırasında öğretmenlerden herhangi bir konuda proje üretmeleri ve sunmaları istenmiştir. Sunum sonrasında her proje için de puanlama yapılmıştır. Eğitime katılan tüm öğretmenler Ankara’da genel kültür bilgisi, Türkçeyi doğru kullanma becerisi, üstün yetenekli çocukların eğitimi alan bilgisi ve tutum ve davranış konularında mülakata alınmıştır. Toplamda seminer sınav puanı, proje puanı ve mülakat puanları genel toplamına göre Bilim ve Sanat Merkezlerine öğretmen ataması yapılmıştır. Bu puanların geçerliliğinin 3 yıl olduğu atama kılavuzunda belirtilmiş ve son olarak 2011 yılında Bilim ve Sanat Merkezlerine öğretmen ataması yapılmıştır. Ülkemizde Biruni Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi ve Yakın Doğu Üniversitesi’nde lisans seviyesinde üstün zekâlılar öğretmenliği bölümleri mevcut olup bu bölümlerden mezun olan öğrenciler Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sınıf öğretmeni olarak atanmaktadır. Aynı zamanda Biruni Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi’nde yüksek lisans seviyesinde üstün zekâlılar öğretmenliği eğitimi verilmektedir.

Maltepe Üniversitesi üstün zekâlılar öğretmenliği bölümünün program vizyonu şu şekilde ifade ediliyor; üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler için eleştirel düşünen, yeniliğe açık, yaratıcı, bilgilerini üretken ve yaratıcı bir şekilde kullanabilen, eleştirel düşünebilen, kendini tanıyan, toplumsal sorumluluklarının bilincinde olan, diğerleriyle iletişim kurabilen ve sosyal uyum gösterebilen, yani öğrencilerini tüm yönleriyle geliştirebilecek değer yargılarına sahip, motivasyonu yüksek, üstün ve yetenekli bireylerin potansiyellerini gerçekleştirmelerine ve birikimlerini ülkemiz ve tüm insanlığın yararına kullanmalarına katkı sağlamaktır (<http://egitim.maltepe.edu.tr/uzo>, Erişim Tarihi: 28/11/2014).

Eğer biz ülke olarak, üstün yeteneklilerin eğitimi alanında ilerlemek ve üstün yetenekli çocukları en iyi şekilde eğitmek istiyorsak, bu alanda görev yapan öğretmenlerin eğitimine gereken önemi vermeliyiz. Ülkemizde bu eğitim alanında görev yapacak öğretmenlerin seçiminde çok seçici davranılmamış olması nedeni ile istenilen düzeyde olmayan öğretilerin seçilmiş olma ihtimali bu öğretmenlerin

hizmet içi ihtiyaçlarının belirlenmesi ve buna yönelik bir hizmet içi program tasarlanmasını gerekli kılmaktadır (Gökdere ve Çepni, 2004).

Bu araştırma ile Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin, öz-yeterliklerine ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Öğretmenlerin görüşlerinin cinsiyet, çalışma şekli, yaş, mesleki kıdem, mezuniyet düzeyi ve özel yeteneklilerin eğitimi ile katıldığı hizmet içi eğitim sayısı değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi araştırmanın alt amaçları olarak alınmış ve öğretmen görüşleri bu bağımsız değişkenlere göre değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Buna göre aşağıdaki soruların cevabı aranmıştır.

- Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin öz-yeterlik algısı hangi düzeydedir?

Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin demografik özelliklerine (cinsiyet, çalışma şekli, yaş, mesleki kıdem, mezuniyet düzeyi ve özel yeteneklilerin eğitimi ile ilgili katıldıkları hizmet içi eğitim sayısı değişkenleri) göre öz-yeterlik algısı anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modelleri çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2006).

Çalışma Grubu

Çalışma evreni 2014–2015 eğitim öğretim yılında Bilim ve Sanat Merkezlerinde çalışan (579 kişi) öğretmenlerdir. Evreni temsil edecek merkezler random yoluyla seçilmiştir. Örneklemimiz Gaziantep (n: 18), Adana (n: 14), Mersin (n: 15), Kahramanmaraş (n: 13), Diyarbakır (n: 10), Şanlıurfa (n: 10), Nevşehir (n: 10), Van (n: 11), Hatay (n: 18), Bartın (n: 27), Balıkesir (n: 23), Kars (n: 6), Rize (n: 22), Antalya (n: 20), Konya (n: 20), Kastamonu (n: 7), Kayseri (n: 6) illerindeki Bilim ve Sanat Merkez'lerinde çalışan toplam 250 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırma kapsamına alınan 164 Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenin cinsiyet, yaş, medeni durum, mesleki kıdem, okul türü, mezuniyet türü ve çalışma şekline ait bulgular tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılım

Özellikler	N	%
------------	---	---

Cinsiyet	Kadın	72	43.9
	Erkek	92	56.1
Çalışma Şekli	Kadrolu	66	40.2
	Görevlendirme	98	59.8
Yaş	21-30 Yaş	44	26.8
	31-40 Yaş	59	36.0
	41-50 Yaş	30	18.2
	51 Yaş ve Üstü	31	19.0
Mesleki Kıdem	1-3 yıl	53	32.3
	4-6 yıl	36	22.0
	7-10 yıl	42	25.6
	11-14 yıl	15	9.1
	15 yıl ve üstü	18	11.0
Mezuniyet Düzeyi	Lisans	115	70.1
	Yüksek Lisans	36	22.0
	Doktora	13	7.9
Katıldığı Hizmet İçi Eğitim Faaliyet Sayısı	Hiç Katılmayan	69	42.1
	1-3 Defa	55	33.5
	4 veya Daha Fazla	40	24.4

Bu araştırmaya katılanların 72'si (%43,9) kadın, 92'si (%56,1) erkektir. Örneklem grubunun görevlerine ilişkin bulgular incelendiğinde görevlendirme öğretmen sayısının 98 kişi (%59,8), kadrolu öğretmen sayısının ise 66 kişi (%40,2) olduğu görülmektedir. Örneklem yaş bulguları incelendiğinde 21-30 yaş arası 44 kişi (%26,8), 31-40 yaş arası 59 kişi (%36,0), 41-50 yaş arası 30 kişi (%18,2), 51 yaş ve üstü 31 kişi (%19,0) bulunmaktadır. Örneklem meslekteki kıdemine ait bulgularda 1-3 yıl arası 53 kişi (%32,3), 4-6 yıl arası 36 kişi (22,0), 7-10 yıl arası 42 kişi (%25,6), 11-14 yıl arası 15 kişi (%9,1) , 15 yıl ve üstü 18 kişi (%11,0) olduğu görülmektedir. Örneklem grubunun eğitim düzeyleri incelendiğinde ise lisans mezunu 115 kişi (%70,1), yüksek lisans mezunu 36 kişi (%22,0) ve doktora mezunu 13 kişi (%7,9) olduğu görülmektedir. Bu araştırmaya katılanların 69'u (%42,1) hiçbir hizmet içi faaliyete katılmamış, 55'i (%33,5) 1-3 defa katılmış, 40'ı (%24,4) ise 4 veya daha fazla hizmet içi eğitime katılmıştır.

Verilerin Toplanması

2014–2015 eğitim öğretim yılında Türkiye genelinde Bilim ve Sanat Merkezlerinde çalışan öğretmen sayıları belirlendikten sonra bu merkezlere mail yoluyla ölçekler gönderilmiş, bu merkezlerde görevli bir öğretmenle görüşülerek anketlerin çoğaltılması, dağıtımı ve geri toplanmasında yardımcı olunması için talepte bulunulmuştur. Dağıtılan anketler 20-25 gün arasında değişen süre zarfında geri toplanmıştır. 250 tane bastırılan anketlerden 164 tanesi doldurulmuş olarak geri alınmıştır. Dağıtılan anketlerin yaklaşık %34,4'ü için geri dönüş sağlanamamıştır.

Verilerin Analizi

Toplanan veriler SPSS 18.0 istatistik paket programına kaydedilerek ve istatistikler yorumlanmıştır.. Verilerin analizinde; yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi, One Way Anova, Tukey HSD testi, Kruskal-Wallis teknikleri kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algı Düzeyleri

Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin öz-yeterlik algı düzeyleri tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2. Ölçeğinin Örneklem Sayısı, Aritmetik Ortalama, Standart Sapma İle Ölçek Madde Sayısı

	N	$\bar{X}$	Ss	Madde Sayısı
Öz-Yeterlik Algı Ölçeği	164	3,61	,63	32

Tablo 2'de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin öz-yeterlik algı düzeylerinin aritmetik ortalamasının $\bar{X}= 3,61$ standart sapmasının Ss= 0,63 olduğu gözlenmektedir. Elde edilen bu değer dikkate alındığında, Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin öz-yeterlik algı düzeylerinin orta düzey seviyesinde olduğu görülmektedir.

Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Demografik Özelliklerine Göre Öz-Yeterlik Algı Düzeyleri

Bilim ve sanat merkezi öğretmenlerinin öz-yeterlik algı düzeylerinin cinsiyet durumlarına göre değerlendirilmesi

Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre öz-yeterlik algı düzeyleri tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3. Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin Cinsiyet Durumlarına Göre Değerlendirilmesi

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	T Testi		
						t	Sd	p
Öz-Yeterlik Algı Ölçeği	Kadın	72	3,59	,65	,06	-,89	162	,371
	Erkek	92	3,68	,58	,08			

Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre öz-yeterlik algı düzeylerine ilişkin düşüncelerinin aritmetik ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda; Tablo 3'te görüleceği üzere Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin öz-yeterlik algı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir [$t(162) = -,89, p > .05$].

Bilim ve sanat merkezi öğretmenlerinin öz-yeterlik algı düzeylerinin kadro durumlarına göre değerlendirilmesi

Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin kadro durumlarına göre öz-yeterlik algı düzeyleri tablo 4'te verilmektedir.

Tablo 4. Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin Kadro Durumlarına Göre Değerlendirilmesi

	Kadro Durumu	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	T Testi		
						t	Sd	p
Öz-Yeterlik Algı Ölçeği	Görevlendirme	98	3.16	.74	.06	-9.44	162	.000*
	Kadrolu	66	4.07	.55	.06			

Örneklemin kadro durumuna göre öz-yeterliklerini algılanma düzeylerine ilişkin düşüncelerinin aritmetik ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda; tablo 4'te görülebileceği üzere öğretmenlerin kadro durumlarına göre, öz-yeterliklerini algılama düzeyleri anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir [$t(162) = -9.44; p < .05$]. Bu bulgulara göre, kadrolu öğretmenlerin öz-yeterlik algıları ($\bar{X}=4.07$), görevlendirme öğretmenlere ($\bar{X}=3.16$) göre anlamlı şekilde daha yüksek bulunmuştur.

Bilim ve sanat merkezi öğretmenlerinin öz-yeterlik algı düzeylerinin öğretmenlerin yaşlarına göre değerlendirilmesi

Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin yaşlarına göre öz-yeterlik algı düzeyleri tablo 5'te verilmektedir.

Tablo 5. Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Değerlendirilmesi

	F, $\bar{X}$ ve Ss Değerleri					Anova Sonuçları					
	Yaş	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	Var.K.	K.T.	Sd	K.O	F	p
Öz-Yeterlik Algı Ölçeği	21-30 Yaş	44	3,50	,66	,08	G.Ara sı	14,49	3	4,83	8,26	,000*
	31-40 Yaş	59	3,26	,81	,10						
	41-50 Yaş	30	3,84	,75	,09	G.İçi	123,8	160	,58		
	51 Yaş ve Üstü	31	3,14	,88	,15						
	Toplam	164	3,48	,80	,05	Topla m	138,3	163			

Öğretmenlerin yaşlarına göre, öz-yeterlikleri algılanma düzeylerinin anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla dağılım normal olduğundan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Tablo 5'te görülebileceği üzere Öğretmenlerin öz-yeterliklerini algılama düzeylerinin yaşa göre anlamlı şekilde farklılık gösterdiği görülmektedir [F (3;160) = 8.26, p <.05]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmaya ilişkin yapılan Tukey HSD testi sonucunda 41-50 yaş grubundakiler ile 21-30 yaş grubu arasında, 41-50 yaş grubundakiler lehine anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Bu bulgulara göre, 41-50 yaş grubundaki Öğretmenlerin öz-yeterliklerini algılanma düzeyleri ($\bar{X}$ =3.84), 21-30 yaş grubundakilere ($\bar{X}$ =3.50) göre anlamlı şekilde daha yüksek bulunmuştur.

Bilim ve sanat merkezi öğretmenlerinin öz-yeterlik algı düzeylerinin kıdem durumuna göre değerlendirilmesi

Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin kıdem durumlarına göre öz-yeterlik algı düzeyleri tablo 6'da verilmektedir.

Tablo 6. Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin Kıdem Durumuna Göre Değerlendirilmesi

	F, $\bar{X}$ ve Ss Değerleri			Kruskall-Wallis Sonuçları		
	Kıdem	N	$\bar{X}$	χ^2	Sd	p

	1-3 Yıl	53	92,60			
Öz-Yeterlik Algı Ölçeği	4-6 Yıl	36	95,37			
	7-10 Yıl	42	79,89	7,25	4	,123
	11-14 Yıl	15	68,64			
	15 Yıl ve Üstü	18	79,74			
	Toplam	164				

Örneklemin kıdemlerine göre, öz-yeterlik algılama düzeylerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla dağılımın normal olmaması nedeniyle Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Tablo 6'ya göre grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. ($\chi^2=7.25$; $p>.05$).

Bilim ve sanat merkezi öğretmenlerinin öz-yeterlik algı düzeylerinin öğrenim durumlarına değerlendirilmesi.

Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin öğrenim durumlarına göre öz-yeterlik algı düzeyleri tablo 7'de verilmektedir.

Tablo 7. Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin Öğrenim Durumlarına Değerlendirilmesi

F, $\bar{X}$ ve Ss Değerleri				Kruskal-Wallis Sonuçları		
	Öğrenim Durumu	N	$\bar{X}$	χ^2	Sd	p
Öz-Yeterlik Algı Ölçeği	Lisans	115	76,95			
	Yüksek Lisans	36	93,24	4,02	2	,134
	Doktora	13	91,04			
	Toplam	164				

Öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre, öz-yeterliklerinin algılanma düzeylerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla dağılımın normal olmaması nedeniyle Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Tablo 7'de görülebileceği üzere grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. ($\chi^2=4,02$; $p>.05$).

Bilim ve sanat merkezi öğretmenlerinin öz-yeterlik algı düzeylerinin katıldıkları hizmet içi eğitim faaliyet sayısına göre değerlendirilmesi

Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenlerinin katıldıkları hizmet içi eğitim faaliyet sayısına göre öz-yeterlik algı düzeyleri tablo 8'de verilmektedir.

Tablo 8. Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algı Düzeylerinin Katıldıkları Hizmet İçi Eğitim Faaliyet Sayısına Göre Değerlendirilmesi

F, $\bar{X}$ ve Ss Değerleri					Anova Sonuçları					
Katıldığı Hizmet İçi Eğitim Sayısı	N	$\bar{X}$	Ss	Sh	Var.K.	K.T.	Sd	K.O	F	p

Öz-Yeterlik Algı Ölçeği	Hiç Katılmayan	69	3.56	.43	.05	G.Arası	3.99	2	1.33	6.02	.001*
	1-3 Defa	55	3.41	.45	.06						
	4 veya Daha Fazla	40	3.75	.47	.06	G.İçi	46.78	161	.22		
	Toplam	164	3.56	.49	.03	Toplam	50.77	163			

Öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim faaliyet sayısına göre, öz-yeterliklerini algılanma düzeylerinin anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla dağılım normal olduğundan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Tablo 8'e göre Öğretmenlerin öz-yeterliklerini algılanma düzeyleri, katıldıkları hizmet içi eğitim faaliyet sayısına göre anlamlı şekilde farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(3;160) = 6.02; p < .05$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmaya ilişkin yapılan Tukey HSD testi sonucunda 4 veya daha fazla hizmet içi eğitim faaliyetine katılan öğretmenler ile 1-3 defa hizmet içi eğitime katılan öğretmenler arasında 4 veya daha fazla hizmetiçi eğitime katılan gruptakiler lehine anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Bu bulgulara göre, 4 veya daha fazla hizmet içi eğitime katılan öğretmenlerin öz-yeterliklerini algılanma düzeyleri ($\bar{X}=3.75$), 1-3 defa hizmet içi eğitime katılan öğretmenlerin ($\bar{X}=3.41$) ve hizmet içi eğitim faaliyetine hiç katılmayan öğretmenlere ($\bar{X}=3.56$) göre anlamlı şekilde daha yüksek bulunmuştur.

Sonuç ve Tartışma

Bilim ve Sanat Merkezlerinde çalışan öğretmenlerin Öz-Yeterliklerini algılama düzeylerinin orta düzey seviyesinde olduğu bulunmuştur. Bilim ve Sanat Merkezlerinde çalışan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre, Öz-Yeterliklerini algılama düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılık göstermediği bulunmuştur. Endler ve Ark. (2001) de çalışmalarında öğretmen adaylarının öz-yeterlik algılarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini tespit etmişlerdir. Izgar ve Dilmaç (2008) tarafından yapılan bir araştırmada ise yönetici adayı erkek öğretmenlerin öz yeterlilik algılarının yönetici adayı kadın öğretmenlerden daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte Coladarci ve Breton'un (1997) öğretmenlerle yaptıkları çalışmada kadın öğretmenlerin erkeklere göre daha yüksek öz yeterlik düzeyine sahip olduklarını tespit etmişlerdir.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde çalışan öğretmenlerin görevlerine göre, Öz-Yeterliklerini algılama düzeyleri anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği bulunmuş olup kadrolu öğretmenlerin öz-yeterlik algıları, görevlendirme öğretmenlere göre anlamlı şekilde daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgu Gökdere ve Çepni'ye (2003) göre geçici olarak çalışan öğretmenlerin, özel yetenekli çocukların eğitiminde kullanılacak etkin öğretim yöntemleri ve öğretim materyalleri hazırlama konusundaki eksiklikleri BİLSEM'lerin başarısını olumsuz yönde etkilemektedir şeklindeki sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde alışan retmenlerin kıdemlerine göre, z-Yeterliklerini algılama düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu sonuçların aksine Kontaş'ın (2009) alışmasında ise üstün yeteneklilerin eğitimi konusunda, kıdemi beş yıl ve daha fazla olan katılımcıların, 1–2 yıllık kıdeme sahip katılımcılara göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Aynı şekilde Woolfolk-Hoy' de (2000) araştırmasında mesleki kıdemin öz-yeterlik algı düzeyine olduğu sonucuna ulaşırken Rummel'in (2007) alışmasına göre ise retmenlerin kıdemleri ile öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Freytag'da (2001), özel eğitim alanında mesleki deneyimin retmenlerin öz yeterliklerini olumlu yönde etkilediğini bildirmiştir.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde alışan retmenlerin öğrenim durumlarına göre, z-Yeterliklerini algılama düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bilim ve Sanat Merkezlerinde alışan retmenlerin yaşlarına göre, z-Yeterliklerini algılama düzeylerinin anlamlı şekilde farklılık gösterdiği bulunmuştur. Farkın 41-50 yaş grubundakiler ile 21-30 yaş grubundakiler arasında, 41-50 yaş grubundakiler lehine anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Scholz, Gutierrez- Dona, Sud, Schwarzer (2002) ise yaptıkları çalışmada retmen adaylarının öz-yeterlilik algılarının yaşlarının artmasıyla arttığını bulurken, Avramidis, Bayliss ve Burden (2000) ise çalışmalarında yaş değişkeninin retmenlerin kaynaştırma eğitimi yeterliliklerine göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığını saptamıştır.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde alışan retmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim faaliyet sayısına göre, z-Yeterliklerini algılama düzeylerinin anlamlı şekilde farklılık gösterdiği bulunmuştur. Farkın 4 veya daha fazla hizmet içi eğitim faaliyetine katılan üretmenler ile 1-3 defa hizmet içi eğitime katılan üretmenler arasında 4 veya daha fazla hizmet içi eğitime katılan çalışan gruptakiler lehine anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Bu bulgu Bilim ve Sanat Merkezlerinde alışan retmenlerin yeterli hizmet içi eğitim almadıkları, bu yüzden Bilim ve Sanat Merkezlerinde stn yetenekli öğrencilere yönelik ne yapacaklarını bilemedikleri şeklindeki alan yazın sonuçları (Gökdere ve epni, 2003; Sezginsoy, 2007; Bsmidr, 2010) ile paralellik göstermektedir. Aynı şekilde Lancaster ve Bain (2010)'un yaptıkları çalışmada da retmen adaylarının kaynaştırma eğitimi yeterlilikleri ile kaynaştırma eğitimi alıp/almama değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarından yola çıkılarak Bilim ve Sanat Merkezi retmenlerinin öz-yeterliklerinin arttırılması için Milli Eğitim Bakanlığı'nca Bilim ve Sanat Merkezlerinde kadrolu retmen istihdamının gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Üniversiteler her branştan üretmenin Bilim ve Sanat Merkezlerinde görevlendirilebileceğini öngörerek retmen adaylarına özel yetenekli öğrencilerin eğitimi konusunda daha etkin ve pratiğe dönük eğitim vermelidir. Bilim ve Sanat Merkezi retmenlerinin bilgilerinin ve yeteneklerinin sürekli geliştirilmesi adına üretmenler sürekli hizmet içi eğitime tabi tutulmalıdır. Bilim ve Sanat Merkezlerinde görevlendirme yoluyla çalışacak olan retmenlere eğitim ğretim yılı başında uyum ve destek eğitimi verilmelidir. Bilim ve Sanat Merkezlerinde hem kadrolu hem de

görevlendirme yoluyla çalışacak öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinde deneyimli öğretmenler arasından seçilmesi sağlanmalıdır.

Kaynaklar

- Akay, M., Akçamete, G., Akkök, F. ve Diğ., (2003). *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitime giriş*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, s. 7, 13, 19, 20.
- Alcı, B. (2007). *Yıldız Teknik Üniversitesi öğrencilerinin, matematik başarıları ile algıladıkları problem çözme becerileri, öz yeterlik algıları biliş üstü öz düzenleme stratejileri ve ÖSS sayısal puanları arasındaki açıklayıcı ve yordayıcı ilişkiler örüntüsü*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Avramidis, E., Bayliss, P. Burden, R. (2000). Student teachers' attitudes towards the inclusion of children with special educational needs in the ordinary school. *Teaching and Teacher Education*. 16 (3):277-293.
- Balcı, A. (2005). *Açıklamalı eğitim yönetim terimleri sözlüğü*. Ankara: Tek Ağaç Basım Yayım Dağıtım.
- Bıkmaz, H. F. (2004). Sınıf öğretmenlerinin fen öğretiminde öz-yeterlik inancı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 1(2), 197-210.
- Bsmidr (2010). Bilim ve Sanat Merkezleri İç Denetim Raporu http://icden.meb.gov.tr/digeryaziler/Bilim_Sanat_Merkezleri_Ic_Denetim_Ra.pdf.
- Coladarci, T., & Breton, W. A. (1997). Teacher efficacy, supervision, and the special education resource-room teacher. *The Journal of Educational Research*. 90(4), 230–239.
- Demirtaş, H. & Güneş, H. (2002). *Eğitim yönetimi ve denetimi sözlüğü*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Endler, N. S., Speer, R. L., Johnson, R. M., & Flett, G. L. (2001). General self-efficacy and control in relation to anxiety and cognitive performance. *Social Spring*. 20(1):36-52.
- Freytag, C. E. (2001). *Teacher efficacy and inclusion: The _mpact of preservice experiences on beliefs*. Paper presented at the annual meeting of the Southwest Educational Research Association. New Orleans, LA.
- Gökdere, M., Küçük, M. (2003). Üstün yetenekli öğrencilerin fen eğitimindeki durum: Türkiye örnekleme. *Kuramda ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 3(1), 101-124.
- Gökdere, M., Çepni, S. (2003a). Üstün yetenekli öğrencilerin değer eğitiminde öğretmenin rolü. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (2), 93-107.
- Gökdere, M., Çepni, S. (2003b). Üstün yeteneklilerin fen öğretmenlerinin yetiştirilmesine yönelik bir model önerisi. *Tojet*.

- Gökdere, M., Çepni, S. (2004). Üstün yetenekli öğrencilerin fen öğretmenlerinin hizmet içi ihtiyaçlarının değerlendirilmesine yönelik bir çalışma; Bilim sanat merkezi örnekleme. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı2*.
- Gürbüz, R., Koç Koca, A., Şahin, S. & Başpınar, İ. (2017). *Kırsalda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinden üstün yeteneklilerin belirlenmesi üzerine bir çalışma*; VII. uluslararası eğitimde araştırmalar kongresi (ULEAD-2017), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, 27-29 Nisan 2017, sf 313.
- Hacıoğlu, F. & Alkan, C.(1997). *Öğretmenlik uygulamaları*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Hökelekli, H. & Gündüz, T. (2004). *Üstün yetenekli çocukların karakter özellikleri ve değerler eğitimi*. I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Bildirileri. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- <http://egitim.maltepe.edu.tr/uzo>, Erişim Tarihi: 28/11/2014.
- <http://www.meb.gov.tr/istatistik/>, Erişim Tarihi: 28.11.2014.
- Izgar, H. & Dilmaç, B. (2008). Yönetici adayı öğretmenlerin özyeterlik algıları ve epistemolojik inançların incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 437-446.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kontaş, H. (2009). *Bilsem öğretmenlerinin program geliştirme ihtiyaçlarına ilişkin geliştirilen programın etkililiği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Ankara.
- Lancaster, J. , & Bain, A. (2010). The design of pre-service inclusive education courses and their effects on self-efficacy: a comparative study. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*. 38(2):117-128.
- Malkoç, T. (2004). *Üstün yetenekli çocuklar ve müzik eğitimi*. I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Bildirileri. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- MEB. (Milli Eğitim Bakanlığı). (2007). Bilim ve sanat merkezleri yönergesi, Ankara.
- Rummel N., P. (2007). *Teacher self efficacy beliefs and their impact on recommendations for student retention at grades k-2*, The College of William and Mary in Virginia.
- Scholz, U., Gutierrez- Dona, B., Sud, S. & Schwarzer, R. (2002). Is general self efficacy a universal construct?. *European Journal of Psychological Assessment*. 18 (3): 242-251.
- Senemoğlu, N. (2006). *İlköğretimin ilk yıllarında eğitim durumlarının betimlenmesine ilişkin bir çalışma*, 04A704003 No.'lu Proje Raporu, Hacettepe Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Birimi, Ankara.

- Sezginsoy, B. (2007). *Bilim ve sanat merkezi uygulamasının değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Balıkesir.
- Şahin, A. E. (2006). *Meslek ve öğretmenlik*. (Ed. V. Sönmez). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şişman, M. (2006). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Vardarlı, G. (2005). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin genel öz yeterlik düzeylerinin yordanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Woolfolk-Hoy, A., (2000). Changes in teacher efficacy during the early years of teaching. *American Educational Research Association*, 43, 1-20.
- Yılmaz, M., Köseoğlu, P., Gerçek, C. ve Soran, H. (2004). Öğretmen öz-yeterlik inancı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 55.